

Opetus ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi

Opetushallituksen lausunto ehdotuksesta eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

Asetusehdotuksissa säädetään oppivelvollisuus uudistukseen kuuluvien lakien toimeenpanosta ja niihin sisältyvät muutokset asetuksiin ovat pääosin lakitekniisiä. Opetushallitus pitää muutoksia perusteltuina.

Opetushallitus esittää yksityiskohtaisina kommentteina asetusehdotuksista seuraavaa.

1 Säädoskohtaiset ehdotukset

1.1 Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta

10 a §. Opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arviointi

Ammatillisessa koulutuksessa saavutetut osaamisperusteisuuden ja henkilökohtaistamisen periaatteet ovat hyvät ja säilytettävät. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat harjaantuneet näillä periaatteilla järjestämään koulutusta kaikenlaisille opiskelijoille. Henkilökohtaistamisprosessissa huomiota kiinnitetään opiskelijan tuen tarpeeseen sekä laatuun. Tuntimäärien tuominen osaamispisteisiin (12 h /osp.) voi heikentää henkilökohtaistamisen toteutumista, sillä aikamäärään mainitsemisella voi olla koulutuksen järjestäjien ja opettajien toimintaa ohjaava vaikutus. Tarvitaan vahvaa toimeenpanon tukea, ettei kirjausta aleta soveltaa enimmäismääränä. Tuntimäärän pitäisi olla mitoituksen peruste erityisesti niille perustutkintoa suorittaville, joilla ei ole osaamista tunnustettavaksi ja tunnustettavaksi. Heille pitäisi kohdentaa ohjausta vähintään määritellyn tuntimäärän verran ottamalla samalla huomioon henkilökohtaistamisprosessi.

Perusajatus siitä, että opiskelijat saavat riittävän määrän opetusta ja ohjausta on hyvä. Tulee kuitenkin huomioida, että ammatillisia perustutkintoja, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suorittavat myös aikuiset (noin puolet opiskelijoista), joten aikamäärä ei ole kaikille tarkoituksenmukainen. Henkilökohtaistamisen aidosta toteutumisesta on huolehdittava. Opetushallitus esittää harkittavaksi, tulisiko 10 a §:n ensimmäisessä virkkeessä mainittu raja perustutkinnoista kirjata myös 9 §:n 7 a kohtaan.

Asetusehdotuksen perusteluissa todetaan 2 momentin osalta (s. 8), että ehdotettu tuntimäärä vastaisi lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ää, jonka mukaan opetusta annetaan nuorille tarkoitettussa koulutuksessa keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opintopistettä kohden. Opetushallitus toteaa, että edellä mainittu lukiokoulutuksen opetusmäärä on laskettu 45 minuutin opetustuokioiden perusteella, eli yhden opintopisteen laajuus 14 tuntia 15 minuuttia opetusta tarkoittaa 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lisäksi on esitetty erilaisia tulkintoja siitä, tarkoitetaanko asetuksen 11 §:ssä laskennallista mitoitusta vaiko todellista lähiopetuksen määrää, jota käytännössä vähentävät esimerkiksi koeviikot, juhlat sekä yhteiset tapahtumat.

Opetushallitus esittää harkittavaksi, tulisiko säännöksen momentit kirjoittaa seuraavassa järjestyksessä ja viittausta selkeyttäen:

”Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavan riittävän opetuksen ja ohjauksen määrä on keskimäärin vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. Tuntimäärä voi kuitenkin olla säädettyä pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella. Tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:ssä säädetty tutkinnon osien mitoituserusteet.

Jos ammatillista perustutkintoa suorittavalla opiskelijalla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momentissa tarkoitettussa opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa lähtökohtana käytetään 1 momentissa säädettyä tuntimäärää.

Tässä pykälässä säädettyä ei sovelleta työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.”

13 §. Arviointiaineiston säilyttäminen

Asetusehdotuksessa todetaan, että koulutuksen järjestäjän on säilytettävä arviointiaineisto vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta. Opetushallitus esittää harkittavaksi, tulisiko säilytysaikaa pidentää mahdollisten kanteluiden vuoksi. Esimerkiksi ylimmät laillisuusvalvojat ja aluehallintovirastot ottavat käsiteltäväkseen kanteluita, jotka voivat koskea kahta vuotta vanhaa asiaa. Myös tätä vanhempi asia voidaan ottaa käsittelyyn erityisestä syystä.

1.2 Valtioneuvoston asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista

17 b §. Erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuus tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa

Asetusehdotuksen 2 momentin mukaan, jos tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään vaativaan erityiseen tukeen oikeutetulle opiskelijalle, sovelletaan, mitä 16 §:ssä säädetään vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuudesta. Opetushallitus esittää harkittavaksi, voisiko 2 momentissa tarkoitettun kelpoisuuden saavuttaa myös asetuksen 8 §:ssä säädetyn erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuuden perusteella.

1.3 Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

19 §. Lukion opiskelijamäärän laskeminen

Asetusehdotuksen perusteluiden mukaan säännöksestä ehdotetaan teknisluonteisena korjauksena poistettavaksi yksityisopiskelijoita koskeva maininta, koska voimassa olevan lukiolain terminologia ei tunne yksityisopiskelijoita. Opetushallitus kannattaa säännöksen tarkistamista. Yksityisopiskelija-termin poistaminen asetuksesta saattaa tosin aiheuttaa epäselvyyttä niiden opiskelijoiden asemasta, jotka eivät ole suorittaneet lukion oppimäärää neljässä vuodessa tai heille myönnetyssä lisäajassa lukiolain (714/2018) 23 §:n mukaisesti. Tästä syystä Opetushallitus ehdottaa selkeytettäväksi, miten nämä opiskelijat, joilla ei ole enää opiskeluoikeutta, voivat suorittaa opintonsa jatkossa.

2 Lausunnon keskeinen sisältö

Opetushallitus kannattaa ehdotettuja muutoksia, mutta kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arviointi ja tuntimäärän laskeminen
- arviointiaineistojen säilytysaika
- erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuuden määräytyminen
- lukion opiskelijamäärän laskeminen.

Johtaja

Matti Lahtinen

Lakimies

Heidi Saari

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.